

Ў Сёнтёрү Ялавё

1944 сұлхи майн 5-мөшёнченпе тухать

Муркаш район хаҗачё

86 (7726) №

Юн кун, 2009 сұлхи октябрён (юпа) 28-мөшё

Хакё ирёлкё

Раҗсейре

Вёрептү

Пенсисем те, пособисем те үсеҗсё

Раҗсей сывлэх сыхлавён министрё Татьяна Голикова каланә тәрэх январён 1-мөшёнчен пенсисем 1100 – 1700 тенкё, ача пособийёсем 6500 тенкё үсмелле.

Совет тапхәрәнче ёсленё сынсен пенсийёсем уйрама чылай хәпармалла. Җапла майпа җершывра пурәнакан 36,5 миллион пенсионер пысакланнә пенсия илме пуслать. Ватаман пенсисем 1100 тенкё үсмелле. Уйрама җитмел сул урла кәшнисен тата совет саманинче нумай сул ёсленисен 1600 – 1700 тенкё таран хәпарать.

Пёрлехи социаллә налука парахәҗсланә май ёҗ паракансем страхланә взноссем түлеме пусласё. Җавна май ача амәшёсене түлкен пособисем те үсеҗсё. Вәл ача амәшён ёҗ укши висинчен килет. Чи пысак пособи виси 13833 тенкёпе танлашмалла, халё 7492 тенкөрөн ытла памаҗсё.

Вәхәтләх ёҗсейменшён, сие юлнә тата суратан хәрарәмсене түлкен пособисем те үсеҗсё. «Больничнойсене» ёҗлекеншён куҗарнә взнос висине кура түлесе. Паян суратан хәрарәмсене паракан пособи виси ватам ёҗ укшин 40 процентёпе танлашть, 25390 тенкөрөн иртмөст. Җитес сулхи январьтен ёҗ укшин 100 процентне саплаштарасё. Җапла пособи виси 34583 тенке җити үсме пултарать.

Аттестаци

Вәхәтпа тан пырас пулать

Җак кунсенче район администрацийенче вәй хуракан муниципаллә җурақисен висё султа пёрре ирттерекен аттестациё пусланчё. Вәл җак эрне вёслениччене пырё. Комиссияшёнче район администрацийён пусләхё те, пайсен пусләхёсем те, никама паханман экспертсем те.

Аттестаци вәхәтөнче комиссия членёсем пур муниципаллә җурақисен пелү шайне, аҗталәхне тата ытти енсене тишкерсе хак парёҗ, тёрёсөмө шанса панә должностё ёҗсеме пултарасләхне паләртёҗ.

Хамәр инф.

Ачасемшён ответлә пулнине туйть

Римма Владиславовна Прокопьева Мән Хураҗкари пётёмөшле пелү паракан тәп школ директорён вёренттү енепе ёҗлекен сумё пулса тәрәшть, математика урокёсене ертсе пырать. Ачанё пелү парас ёҗре компьютер технологийёсене анлән усә курса ёҗлет вәл. Җак енепе 2007-08 вёренү суләнче иртне конкурсра Римма Владиславовна районта 3-мөш вырәна тухма пултарнә. Унан ёҗ стажё вара кәҗал 25-мөш сула кайрё. «Кашни ача математик пулаймё, паллах. Вёсен пурин те Турә пани пур. Җавәнна урокене вёрентнипе пёрлех ачасенче җав Турә панине те аталантарма тәрәшмалла», – җапла паләртать учитель хәйён тивёҗсене.

Н. НИКОЛАЕВА
сән үкерчөкө.

Октябрён 30-мөшё – Политика репрессийёсене пула инкек туснисене асәнмалли кун

Тимләхе, әшә сәмаха тивёҗ

Раҗсейре Политика репрессийёсене пула инкек туснисен кунне РСФСР Верховнай Советне йышәнәвёпе 1991 султа паллә тумә тытәннә.

Халхи вәхәтра пирён районта реабилитацилисем 53 сын пурәнәт. Патшаләх вёсене тимлөхсёр хәвармасть, 2009 сулхи октябрён 1-мөшёнчен тытанә уйәсәрен 1775 тенкё түлесе тәрәт. Җавән пекех вёсен телефон түлевсёр керттерме право пур. Политика репрессийёсене пула инкек туснисене уйәхне 1530 тенкё түлесе тәрәсё.

2007 сулхи мартән 28-мөшөнче политика репрессийёсене пула инкек туснисен Чәваш Республикинчи Ассоциацийён Муркаш районнчи уйраме туса хунә. Әнә 1937 султа суралнә тата Муркашра пурәнәкан Николай

Петрович Клементьев ертсе пырать. 2009 сулхи октябрён 1-мөшё тёлне реабилитацилисем 22 сын районти уйрәм членё пулса тәрәт. Вәл шутра 5 инвалид.

2009 сулхи октябрён 29-мөшөнче Политика репрессийёсене пула инкек туснисен кунне халалласа меропиятне ирттерме паләртатпәр. Вәл 10 сөхетре пусланть.

Район пусләхё Ю.А. Иванов пухәннисене районән экономика социаллә пурнаҗ аталанавён кәҗалхи тәхәр уйәхну итөгөсен синчен каласа парё, пурәнмалли суртәйёрпе коммуналлә услугәсемшён түлеме җәмәлләҗсемпе тивёстерессинчи улшәнусем пири районти социаллә хәтлөх пайён пусләхё Нина Пантелеевна Петрова, пенси законодательствинчи сөнелөхсем синчен

РФ Пенси фончён районти управленийён пусләхё Елена Михайловна Александрова чарәнса тәрёҗ. Политика репрессийёсене пула инкек туснисен Чәваш Республикинчи Ассоциацийён Муркаш районнчи уйрамен ёҗсё-хелё пири унан председателё Н.П. Клементьев пелтерё. Кайран ыйтусем сине хуравласси пулё.

Унта районти тёл больницән тёл врачё, ЧР Патшаләх Канашён депутатчё В.Г. Данилов, «Җынсене социаллә пулшашу паракан районти центр» республика патшаләх учреждениён директорё О.В. Иванова хутшәнаҗсё.

Хыҗсан пухәннисене концерт, кәнтәр апаҗё кетет.
А. КУЗЬМИН,
районти социаллә хәтлөх пайён пусләхён сумё.

Чәваш Республикин Президентчён Указё Чәваш Республикинче Вёрентекен султалакне ирттересси җинчен

Раҗсей Федерацийён Президентчён «Раҗсей Федерацийёнче Вёрентекен султалакне ирттересси җинчен» 2009 сулхи пуш уйәхөн 10-мөшөнчи 259 №-лө Указёпе килёшүллөн, вёрентү пахаләхне лайәхлатас, ёҗ рынокөнче тупашма пултаракан профессионал вёрентекен кадрёсене хәтерлес, республикан әс-хакәл вәй-хәватне сөнөтсе аталантарас, вёрентекен професийён сумне үстерме әнәслә майсем туса хураҗ тёллөвпе җапла йышәнтәп:

1. 2010 султа Вёрентекен султалакне халалланә меропиятисене ирттерессине Чәваш Республикин ёҗ тәвакан влаҗ органёсен ёҗ-хелён приоритетлә сул-йёрёсенчен пёритеҗесе шутлас.

2. Чәваш Республикин Министрсен Кабинечён, вёрентекен султараулах тата професси вәй-хәватне аталантарма әнәслә майсем туса парассине шута илсе, Вёрентекен султалакё шайөнче меропиятисене тухәслә ирттерессине тивёҗтермелле.

3. Сёнес:
вырәнти хәй тытәмләх органёсене, йёркелү-право формине пахамәсәр организацисене тата общество пёрлөшөвёсене вёрентекөнён имиджне үстерес тата вёрентөвө хушма инвестицисем явәҗтарас тёллөвпе Вёрентекен султалакё шайөнче меропиятисем пурнаҗслама, чи лайәх учительсен опытно активлән пропагәндәлама, финанспа экономика тёлшёнчен хавхалантармалли майсемпе усә курса педагогика кадрёсен инноваци вәй-хәватне аталантарма пулшашма;

массәллә информация хәтёрёсене Вёрентекен султалакё шайөнче пурнаҗсакан меропиятисене тәтәшәх җутатса тәма.

4. Җак Указ әнә официаллә йёркөпө пичетлесе кәларнә кунран пуҗласа вәй кёрет.

Чәваш Республикин Президентчё Н. ФЕДОРОВ.
Шупашкар, 2009, юпа, 26, 72 №.

Камән сәвәм пысакрах?

ПЁРЛӨШҮЛЛЁ ХУҗАЛӘХСЕНЧЕ ОКТЯБРЁН 27-МӨШӨНЧЕ КӘШНИ ЁНЕ ПУСНЕ МИҗЕ КИЛОГРАММ СЁТ СУСА ИЛНИНЁ ҚАТАРТНИ Колонкәсенче: 1. Хуҗаләхсем. 2. Ёнесен шучё. 3. Пётөмпе сёт суса илнө. 4. Кәшни ёне пусне ватам сәвәм кәҗал октябрөн 27-мөшөнче пулнә. 5. Иртнө җулхи сав вәхәтра (килограмма)

Е. Андреев яч. хис.	125	980	7,8	7,4
«Восток»	80	545	6,8	10,0
«Герой»	176	1860	10,6	8,5
К. Иванов яч. хис.				6,2
Ильич яч. хис.	241	2600	10,8	10,6
Ленин яч. хис.	85	680	8,0	3,0
«Лидер» АФ ООО				7,5
«Оринино»	205	2205	10,8	8,3
«Передовик»	65	600	9,2	6,5
«Свобода»	291	3228	11,1	10,4
«Сеятель»				9,6
Суворов яч. хис.	200	2250	11,3	8,5
«Рассвет» АФ ООО				5,7
«Ударник»	510	5550	10,9	11,8
Чапаев яч. хис.	95	650	6,8	7,5
Чкалов яч. хис.	53	410	7,7	11,7
«Хлебобоб» ООО	43	220	5,1	5,7
Ял хуҗаләх пред-пе	2169	21778	10,0	9,0

Сунарҗасене пёлме

Путевкәсем паратпәр

Иртнө кунсенче районти сунарҗасен пёр ушкәнё пёрле пухәшә республикәри ёҗтөшөсөмөпе килёшү тупса «Муркаш» сунар хуҗаләхё» чикёллө явапләхлә общество туса хучё. Унан генеральнай директорё пулма Сергей Степанович КСЕНОФОНТОВА сирёплөтрёҗ. Паян сөнө пусләха кёске каласёва чёнтөмөр. Сәлтәвө те пур: җак канмалли кунсенче кёркуннехи-хеллөху сунар сезонё аләкне уҗать.

– Сергей Степанович, сөнө общество йёркеленессе мөне сәлтәвләннә?

– Кунта пирён тёл теллөв – район территориянче пурәнәкан сунарҗасене пёр йыша пухәсә. Хамәрән ёҗсене пёрле пулса йёркелесе пыни те сунар хуҗаләхөнчи йёркелөхө үстерме пулшашса шанатпәр. Татса памалли ыйтусем пирён районти сунар хуҗаләхне Шупашкарти сунарҗасем иленчөҗ. Хамәр алә усса ларсан вәл тәппипех хуларисен аллине куҗса пултарать.

Җавәнпа та районти сунар хуҗаләхөнчи татса паман ыйтусене пёрле пахса тухма октябрён 29-мөшөнче пирён обществән пёрлөху пухәвө иртет. Унта районти сунарҗасене пурне те пухәнма ыйтатпәр. Пуху вырәнё – «Моргашкаг-ропромснаб» предприятия. Вәхәчё – 10 сөхет.

– Җитес шәмәт кун вара районта кёркуннехи-хеллөху черетлө сунар сезонё аләкне уҗать. Кунта сирён пёррөмөш асәрхаттарусем өплөрөх?
– Пирён ёҗсем пусланаҗсё

кәна-ха. Җавәнпа халлөхө йёркелү ыйтәвөсөмө ытларах. Маларах асәннә пухура сунар хуҗаләхөн планёсене, улшәнусемпе сөнелөхсене пахса тухнә хыҗсан районти сунарҗасене сунар путевкисем парассине йёркелөтпәр. Май килнипе усә курса сунарҗасене сезон усәлнә ятпа саламлатәп, вёсем пурте сунар правилисене паханнасса шанса тәрәтәп.

– Бракөнөрсем тёлөшпө мөнлө асәрхаттару пулать?

– Кирек хәш сунарҗасәна та пырса тивекөн хөрү ыйтәва хуҗактрәп. Халхи вәхәтри бракөнөрсен «ёҗсөн» пёр төсё – кёрхи калчасем сийён мулқасөмөпе тилёсене автомашинапа хәваласа тытасси. Кун пек «паттәрсем» чөр чунсене тытма ирөк илменнипе пёрлөх акнә тырәна таптаса сиен тәвәсёҗ. Җак «ёҗсө» апапаланакансен пёр-пёр кун Уголовнай Кодекспа тёл пулма тивё. А. БЕЛОВ каласнә.

Тәхәр уйәх итөгөсем

Ваккән тавар сутасси, Грипп чирёнчен – прививка апатлану

Кәҗалхи январь–сентябрь уйәхөсене районёпе ваккән тавар сутасси 448282 пин тенкөпө танлашнә, иртнө сулхи сав вәхәтрипе танлаштарсан – 101,6 процент. Мән Сөнтёр райовөпө 143556 пин тенкөлөх (100,1 процент), Муркаш райовөпө 206494 пин тенкөлөх 103,1 процент, ытти предприятисем 98232 пин тенкөлөх (100,5 процент) тавар реализациленө.

Обществәлла апатлану предприятийёсем хәйсен производство кәтартәвөсене унчченхинчен чакарнә. Мән Сөнтёр райовөн обществәлла апатлану предприятийёсем хәйсен продукцияне 25334 пин тенкөлөх (90,8 процент), Муркаш райовөн обществәлла апатлану предприятийёсем – 17972 пин тенкөлөх (98 процент) реализациленө.
Хамәр инф.

Сывләх

Грипп чирёнчен – прививка

Кёркунне-хеллөху тапхәрта грипп чирё анлә сарәлас хәрушләх кашни сулах пулнә. Юлашки вәхәтра вара җак чире хирөҗ прививкәсем тәвәсси сирөп йәлана кечё.

Пирён района та вакцинәсөмөпе тивёстерессе йёркеллөх пулса пырать. Муркашри тёл больницән врач-эпидемиологё Г. Соколова пелтернө тәрәх, ача сачёсене сүрекенсене тата 1-5 классенче вёренекенсене прививка тумә октябрён 19-мөшөнче района 1807 доза вакцина күрсе килнө. Җак үсөмрисене прививка тәвәсси вёслөсөне пырать ёнтө.

5-10 классенче вёренекенсене, 60 султан иртнисене, медицина ёҗсөнөсене, вёрентү учреждениёсенче ёҗлекенсене, сахар чирөпе аптракансене тата ытти хәш-пёр категориенче те прививка тәвәс ёҗ пырать. Октябрён 22-мөшөнче килнө 3433 доза вакцинана участоксем тәрәх вәлөснө ёнтө.

Пурне валли те түлевсёр вакцина тупма май килмөст. Җавәнпа та прививка тәвәс текенсен хәлтөрөх хәйсен участокөнчи врач патне каймалла.